

BİLECİK ŞEYH EDEBALI ÜNİVERSİTESİ
İNSAN VE TOPLUMBİLİMLERİ FAKÜLTESİ

TARİH
(2025 - 2026) Ders Bilgi Formu

Ders Adı	Kodu	Yarıyıl	T+U Saat	AKTS	Z / S
İktisadi Düşünce Tarihi	TAR487	7	3 + 0	5,0	Seçmeli
Birim Bölüm	Tarih - Lisans (Yüz yüze)				
Amaç	Bu ders, iktisadi düşüncenin tarihsel gelişimini antik çağlardan modern döneme kadar inceleyerek temel ekonomik fikirlerin ve teorilerin evrimini anlamayı amaçlamaktadır. Öğrencilerin, farklı iktisadi ekollerin ortaya çıkış nedenlerini ve ekonomik düşüncenin toplumsal, siyasal ve kültürel bağlamlarla olan ilişkisini kavramaları hedeflenir. Ayrıca, iktisadi düşünce tarihinin günümüz ekonomik analizlerine ve politikalarına etkilerini değerlendirme becerisi kazandırılması amaçlanmaktadır.				
Ders İçeriği	İktisadi düşüncenin tanımı ve kapsamı açıklanır. Ekonomik düşüncenin tarihsel gelişimi ele alınır. Antik Yunan'da iktisadi düşüncenin temelleri incelenir. Platon ve Aristoteles'in ekonomik görüşleri tartışılır. Roma İmparatorluğu'nda ekonomik yaşam ve düşünce açıklanır. Orta Çağ'da Hristiyanlık ve iktisadi anlayış ele alınır. Aziz Thomas Aquinas'ın fikirleri üzerinden skolastik düşünce değerlendirilir. İslam dünyasında iktisadi düşüncenin gelişimi ele alınır. Farabi, İbn Haldun ve Gazali'nin iktisadi yaklaşımları incelenir. İbn Haldun'un "Mukaddime" adlı eseri temel alınarak ekonomik teorileri analiz edilir. Feodal sistemde üretim ilişkileri ve mülkiyet yapısı açıklanır. Ticaretin canlanması ve şehir ekonomilerinin etkisi tartışılır. Merkantilizm düşüncesinin ortaya çıkışı ve temel ilkeleri incelenir. Devletin ekonomik hayattaki rolü merkantilist çerçevede değerlendirilir. Fizyokrasi ekolünün doğuşu ve "doğal düzen" anlayışı açıklanır. Quesnay'ın "Tableau Économique" adlı modeli analiz edilir. Klasik iktisadi düşüncenin doğuş koşulları ve aydınlanma felsefesiyle ilişkisi kurulur. Adam Smith'in temel görüşleri (görünmez el, iş bölümü, serbest piyasa) incelenir. David Ricardo'nun karşılaştırmalı üstünlük ve rant teorileri ele alınır. Thomas Malthus'un nüfus teorisi tartışılır. John Stuart Mill'in iktisadi özgürlük ve sosyal reform anlayışı değerlendirilir. Klasik iktisadi düşüncenin eleştirileri ve sınırları açıklanır. Sosyalist düşüncenin doğuşu ve eleştirileri tartışılır. Karl Marx'ın tarihsel materyalizm ve artı-değer kuramı incelenir. Marx'ın kapitalist sistem eleştirisi detaylandırılır. Ütopik sosyalistlerin katkıları açıklanır. Marginalist devrim ve Neoklasik iktisadın yükselişi anlatılır. William Stanley Jevons, Carl Menger ve Léon Walras'ın katkıları karşılaştırılır. Marjinal fayda teorisi açıklanır. Neoklasik iktisatta birey davranışları ve denge kuramı ele alınır. Alfred Marshall'ın iktisada katkıları ve analiz yöntemleri değerlendirilir. Keynesyen iktisadın doğuşu ve tarihsel arka planı sunulur. John Maynard Keynes'in "Genel Teori"si tanıtılır. Keynes'in istihdam, faiz ve para teorileri analiz edilir. Keynes sonrası yaklaşımlar (Neo-Keynesyenler ve Post-Keynesyenler) tartışılır. Monetarizm ve Milton Friedman'ın görüşleri açıklanır. Yeni Klasik ve Yeni Keynesyen iktisadi modeller tanıtılır. İktisadi düşüncede davranışsal yaklaşımlar ele alınır. Avusturya Okulu'nun bireyci yaklaşımı incelenir. Friedrich Hayek ve Ludwig von Mises'in fikirleri değerlendirilir. Kurumsal iktisadın tarihi ve temel kavramları açıklanır. Thorstein Veblen'in "gösteriş tüketimi" kavramı tartışılır. Yeni kurumsalcıların piyasa ve kurum ilişkisine yaklaşımları tanıtılır. İktisadi düşüncede feminist yaklaşımlar ve toplumsal cinsiyet analizi ele alınır. Gelişmekte olan ülkeler bağlamında iktisadi düşünce yaklaşımları tartışılır. Ekolojik iktisat ve çevresel sürdürülebilirlik anlayışı açıklanır. Günümüzde iktisadi düşüncenin çok yönlü yapısı değerlendirilir. Alternatif iktisadi yaklaşımların genel iktisat anlayışıyla ilişkisi kurulur. Öğrencilere tarihsel analiz yapabilme becerisi kazandırılır. Ders sonunda öğrenciler iktisadi düşüncenin evrimini ve güncel etkilerini eleştirel bir bakış açısıyla kavrayabilir.				
Ders Veren	Prof. Dr. Vedat TURÇUT				

	KAYNAKLAR, ., Adam Smith – The Theory of Moral Sentiments, Adam Smith – The Wealth of Nations, Alfred Marshall – Principles of Economics, Birûnî – Asar-ı Bakiye, David Ricardo – Principles of Political Economy and Taxation, El-Mâverdî – el-Ahkâmü's-Sultâniyye, Frédéric Bastiat – Economic Sophisms, Friedrich Hayek – The Road to Serfdom, Gazâlî – İhyâ-u Ulûmi'd-Dîn, Henry George – Progress and Poverty, İbn Haldun – Mukaddime, İbn Rüşd – Tahâfütü't-Tahâfüt, Jean-Baptiste Say – A Treatise on Political Economy, John Maynard Keynes – The General Theory of Employment, Interest and Money, John Stuart Mill – Principles of Political Economy, Joseph Schumpeter – Capitalism, Socialism and Democracy, Joseph Schumpeter – History of Economic Analysis, Karl Marx – Das Kapital, Karl Marx & Friedrich Engels – The Communist Manifesto, Karl Polanyi – The Great Transformation, Ludwig von Mises – Human Action, Milton Friedman – Capitalism and Freedom, Nizamülmülk – Siyasetname, Thomas Robert Malthus – An Essay on the Principle of Population, Thorstein Veblen – The Theory of the Leisure Class, ., ÇALIŞMA ESERLERİ, ., A Asım Savaş Akat – İktisat Teorisi ve Düşünce Tarihi Üzerine Yazılar, Ahmet Tabakoğlu – İslam İktisadi ve Tarihi, Ahmet Tabakoğlu – Osmanlı İktisadi Düşüncesi, Ali Coşkun Tunçer – Osmanlı Ekonomisinin Modernleşmesi Üzerine Yazılar, Benjamin M. Friedman – The Moral Consequences of Economic Growth, Cem Somel – İktisat Tarihi ve İktisadi Düşünceler, Cemal Kurnaz – İktisadi Düşünceler Tarihi, David Harvey – A Brief History of Neoliberalism, E. K. Hunt – Mark Leutzenheiser, İktisadi Düşünce Tarihi, Ekrem Buğra Ekinci – Osmanlı'da İktisat ve Hukuk, Emma Rothschild – Economic Sentiments: Adam Smith, Condorcet, and the Enlightenment, Ercan Uygur – İktisadi Düşünceler Tarihi Üzerine Notlar, F. A. Hayek – Capitalism and the Historians, Faruk Tabak – Osmanlı İktisat Düzeni ve Dünya Sistemi, Frédéric Lebaron – The Birth of Economics as a Social Science, Gareth Stedman Jones – Karl Marx: Greatness and Illusion, Heinz D. Kurz – İktisadi Düşünce Tarihi, Henry George – İlerleme ve Yoksulluk, Hulusi Doğan – İktisadi Düşünce Tarihi, Hüseyin Al – Klasik İktisat Düşüncesi ve Eleştirisi, İsrail M. Kirzner – The Economic Point of View: An Essay in the History of Economic Thought, İlker Parasız – İktisadi Sistemler ve Düşünceler Tarihi, İsmail Kara – Türkiye'de İslamcılık Düşüncesi ve İktisat, James R. Otteson – Adam Smith's Marketplace of Life, Jeremy Bentham – Ahlak ve Yasama İlkeleri, John M. Keynes – İstihdamın, Paranın ve Faizin Genel Teorisi, John R. Hicks – Value and Capital, Joseph A. Schumpeter – History of Economic Analysis, Joseph A. Schumpeter – Kapitalizm, Sosyalizm ve Demokrasi, Karl Popper – The Poverty of Historicism, Korkut Boratav – Türkiye İktisat Tarihi, Lawrence H. White – The Clash of Economic Ideas, Lionel Robbins – A History of Economic Thought: From Aristotle to Arrow, Marcel van der Linden & Jan Luiten van Zanden, Mark Blaug – Economic Theory in Retrospect, Mark Blaug – Great Economists before Keynes, Mark Skousen – The Making of Modern Economics: The Lives and Ideas of the Great Thinkers, Mark Skousen, İktisadi Düşünce Tarihi, Mehmet Beşirli – İslam İktisat Düşüncesi Tarihi, Mehmet Genç – Osmanlı'da Devlet ve Ekonomi, Mustafa Acar – İktisadi Düşünceler Tarihi, Necmettin Kızılkaya – İslam İktisadında Ahlak ve Adalet, Orhan Türkoğlu – İslam İktisadi ve Ahlak, Robert B. Ekelund & Robert F. Hébert – A History of Economic Theory and Method, Robert H. Broner – İktisat Düşünürleri Büyük İktisat Düşünürlerinin Yaşamları ve Fikirleri, Robert H. Broner – İktisat Düşünürleri, Robert L. Heilbroner – The Worldly Philosophers, Robert Skidelsky – Keynes: The Return of the Master, Sabahattin Zaim – İktisadi Düşünceler ve Sistemler Tarihi, Sabri F. Ülgener – İktisadi Doktrinler ve İslam, Sabri F. Ülgener – Zihniyet ve Din (İslam, Tasavvuf ve Çözüm Devri İktisat Zihniyeti), Sezai Karakoç – İslam Toplumunun Ekonomik Strüktürü, Stanley L. Brue & Randy R. Grant – The Evolution of Economic Thought, Steven G. Medema & Warren J. Samuels – The History of Economic Thought, Vedat Turğut – Başlangıcından Cumhuriyet'e Eski Dünya Düzeninden Yeni Dünya Düzenine Vakıflar I, Vefa Tanır – İktisat Tarihinde Doktrinler, Warren J. Samuels, Jeff E. Biddle, John B. Davis – A Companion to the History of Economic Thought, Zeynel Dinler – İktisadi Düşünceler Tarihi
--	--

Hafta	Konu
1	İktisadi düşüncenin tanımı, kapsamı ve tarihsel gelişiminin genel çerçevesi
2	Antik Yunan ve Roma'da iktisadi düşünce
3	Orta Çağ Hristiyan dünyasında iktisadi fikirler ve kilise etkisi
4	İslam dünyasında iktisadi düşüncenin gelişimi: Farabi, İbn Haldun ve diğerleri
5	Merkantilizm: Kavram, temsilciler ve etkileri
6	Fizyokrasi: Doğal düzen anlayışı ve tarımın önceliği
7	Klasik iktisadi düşünceye geçiş: Adam Smith öncesi gelişmeler
8	Ara Sınav
9	Adam Smith ve klasik iktisadın doğuşu
10	David Ricardo, Thomas Malthus ve klasik teorinin gelişimi
11	Sanayi Devrimi'nin iktisadi düşünceye etkileri
12	Marx ve Marksist iktisadi düşünce
13	Neoklasik iktisat ve marjinal devrim
14	Keynesyen iktisat ve büyük bunalım sonrası iktisadi düşünce
15	Modern iktisadi düşünce yaklaşımları: Monetarizm, kurumsalcılık, davranışsal iktisat
16	Yarıyıl Sonu Sınavı

Ders İş Yüğü	Çalışma Türü / Öğretim Metotlar	Süresi (Saat)	Sayısı
Dinleme ve anlamlandırma	Ders	3	14
Dinleme ve anlamlandırma, gözlem/durumları işleme, eleştirel düşünme, soru geliştirme	Tartışmalı Ders	3	14
Dinleme ve anlamlandırma, gözlem/durumları işleme, eleştirel düşünme, soru geliştirme, takım çalışması	Beyin Fırtınası	1	12
Önceden planlanmış özel beceriler	Problem Çözme	2	14
Ara Sınav 1		1	1
Kısa Sınav 1		1	1
Final		1	1
Ders İş Yüğü:		127	
AKTS (Ders İş Yüğü / 25.5):		4,98	

Program Çıktıları

1	Tarihi olayları anlamak için kronolojinin ve salt anlatının yeterli olmayacağını, farklı bilim dallarının sağlayacağı imkânlardan yararlanmak gerektiğinin farkına varmıştır.
2	Alanıyla ilgili yapılmış herhangi bir araştırmanın özgün ve bilimsel yeterlilikte bir çalışma olup olmadığı tayin edebilir.
3	Tarih disiplini ile ilgili konularda uzman ya da bilgisi olmayan dinleyicileri bilgilendirir, onlara elde ettiği bulgularla ilgili düşüncelerini açık bir biçimde yazılı ve sözlü olarak ifade eder.
4	Sosyal bilimlerin sağladığı metodolojik ve kuramsal imkanları kullanarak tetkik, tahlil ve teşhis yapabilme yeteneğine sahiptir.
5	Sahasıyla ilgi çalışmaları yetkin bir şekilde ve inisiyatif kullanarak yapabilir.
6	Araştırmaları esnasında karşılaşılabileceği engelleri nasıl aşacağını bilir ve çözümleri uygular.
7	Çalışmaları sırasında bilimsel ahlaki değerleri bir an olsun unutmadan, bunlara sadık kalır.
8	Tarihçinin sürekli çalışması ve sahasıyla ilgili yayınları takip etmesi gerektiğini bilir. Bunları takip ederken, yeni gelişmelerden ve varılan bilimsel sonuçlardan haberdar olur. Bu sayede bilimsel heyecanını sürekli canlı tutar ve akademik körelmeye maruz kalmaz.
9	Çalışmalarının sonuçlarının sadece meslektaşlarına değil, çeşitli toplumsal kesimlere de ulaşmasını sağlar.
10	Ülkenin kültürel, medeni ve milli varlığının gelişmesi için bu sonuçları azami ölçüde kullanır.
11	Bir sosyal bilimci olduğunun farkında olarak toplumla bağlarını hem mesleki, hem de insani anlamda güçlü tutar.
12	Kaynak dillerini bilir. Tarih alanında yapılmış güncel araştırmaları takip ederek yeterli düzeyde anlayabilir ve meslektaşları ile iletişim kurabilecek düzeyde yabancı dil bilgisine sahip olmayı amaç edinir.
13	Tarih alanının gerektirdiği bilgisayar yazılımı ve donanımı bilgisine sahiptir; biçim ve iletişim teknolojilerini kullanır.
14	Tarih metodolojisini kullanarak, eleştirel düşünme, yaratıcı düşünme, yorumlama ve sentez yapma becerilerine sahiptir ve alanıyla ilgili çalışmaları bağımsız veya ortak çalışma olarak yürütebilir.

Ders Öğrenme Çıktısı - Program Çıktıları (1 -5 Puan Aralığı)

Ders Öğrenme Çıktısı	PÇ 1	PÇ 2	PÇ 3	PÇ 4	PÇ 5	PÇ 6	PÇ 7	PÇ 8	PÇ 9	PÇ 10	PÇ 11	PÇ 12	PÇ 13	PÇ 14
Tarihsel bağlamda iktisadi düşünce okullarını tanımlar ve temel temsilcilerini açıklar.	5	4	5	4	5	4	5	4	5	4	5	4	5	4
Farklı dönemlerde ortaya çıkan iktisadi düşüncelerin, dönemin sosyal, siyasal ve ekonomik koşullarıyla ilişkisini analiz eder.	5	4	5	4	5	4	5	4	5	4	5	4	5	4
İktisadi düşünce okulları arasındaki temel benzerlikleri ve farklılıkları eleştirel bir bakış açısıyla karşılaştırır.	3	4	3	4	3	4	3	4	3	4	3	4	3	4
Günümüz ekonomik tartışmalarında tarihsel iktisadi düşüncelerin etkilerini yorumlar.	3	4	3	4	3	4	3	4	3	4	3	4	3	4
Önemli iktisatçıların (örneğin Adam Smith, Karl Marx, John Maynard Keynes) düşüncelerini kavrar ve bu düşüncelerin iktisat bilimine katkılarını değerlendirir.	3	4	3	4	3	4	3	4	3	4	3	4	3	4
Ortalama Değer	3,8	4	3,8	4	3,8	4	3,8	4	3,8	4	3,8	4	3,8	4